

Hangok és szólások

Az önkormányzati érdekképviseleti szövetségek tevékenységéről és együttműködéséről

Az önkormányzati érdekképviseleti szövetségek 1989–91-es megalakulása óta gyakorlatilag nincs lényeges változás az országos önkormányzati érdekképviseleti rendszerben¹, a hét önkormányzati szövetség időnkénti összefogással, de mindig tagoltan működött. Lássuk röviden az egyes szövetségek jellemzőit létrejöttük időrendjében.

TÖOSZ

A jelenleg is tevékenykedő országos önkormányzati érdekképviseleti szervek közül kettő, még a politikai rendszerváltást megelőzően, de már az átalakulási folyamat részeként jött létre. Elsőként, 1989.

Dióssy László

március 10-én, Budapesten másfél száz progresszív tanácselnök aktív részvételével 152 tanácsstület döntése alapján jött létre a **Tanácsi Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ)**. Természetesen a szervezők már az alakuláskor tudták, hogy tanácsi önkormányzatok nem léteznek, viszont a kezdeményezés célja az újonnan létrejövő önkormányzati szféra érdekvéonyesítő képességének megteremtése volt². A TÖOSZ-ban a névváltoztatás és a tisztújítás csak 1991 januárjában történt meg, ekkor lett a tanácsból településszövetség. A **Települési Ön-**

kormányzatok Országos Szövetsége megalakulása óta az általános önkormányzati érdekek képviseletére és az eltérő önkormányzati érdektípusok összehangolására törekedett. A TÖOSZ alapító elnöke *Ács János*, Debrecen tanácselnöke volt, az önkormányzati választásokat követően *Szirtes Lajos*, Zalakaros polgármestere ügyvezető elnökként vezette a szövetséget az önkormányzati választások után megtartott tisztújításig. Őt követte az elnöki székben – nyolc éven keresztül – *Ott József*, Kistelek polgármestere, majd a szövetség tízéves jubileumi közgyűlésén választották elnökké, *Dióssy Lászlót*, Veszprém polgármesterét. A TÖOSZ tevékenységében kezdetektől fogva jelentős sze-

repet játszott a szakmai megalapozó munka, melyet elsődlegesen a főtitkár vezette titkárság jelenített meg. A szövetség alapító főtitkára, *dr. Köllner Ferenc* volt, aki országosan is elismerésre méltó tevékenységét 1999. július 15-ei tragikus haláláig gyakorolta. A TÖOSZ főtitkárává – pályázat útján – 1999. október 13-ától *dr. Zongor Gábor*t nevezte ki a küldöttgyűlés. A TÖOSZ-tagjai informálása céljából – 1989 ősztől Hírlevelet adott ki, melyet 1990 januárjától Önkormányzat címmel tett közzé. Ebből alakult ki az 1991 második felétől havonta megjelenő Önkormányzat című új-

ság, melyet nem csupán a tagszervezetek, hanem valamennyi megyei és települési önkormányzat ingyenesen megkap.

A TÖOSZ országos ismertségét elsődlegesen az önkormányzati vagyoneért vívott sikeres küzdelmének köszönheti. Tagjai között megtalálhatók: a főváros önkormányzata és a kerületi önkormányzatok éppúgy, mint a megyei közgyűlések, a megyei jogú városok, a városok, valamint a nagy- és a kis-községek. A szövetségnek tagjai lehetnek az önkormányzati szövetségek is, így jelenleg a fővárosi külső kerületek szövetségén kívül öt kistérségi szövetség is erősíti a szervezetet.

A szövetség tevékenységét nyomom követhetik a világhálón – www.toosz.hu –, így a szerve-

zet tagjai is közzétételre kerülnek, jelenleg a tagönkormányzatok száma mintegy 1700, vagyis a magyar önkormányzatoknak több mint a fele TÖOSZ-tag. A szövetségben 2002 márciusára valamennyi megyében megalakultak a tagozatok, így az országos érdekképviseletnek megteremtődtek a megyei szerveződései is. A TÖOSZ a felügyelő bizottságon kívül szakmai bizottságokat nem működtet 2003-tól, helyette a küldöttgyűlés 14 tanácsnokot választott egyes szakterületi munkák koordinálására és képviseletére. A szövetség alapszabályának tavalyi módosítása alapján

Fontos, hogy az önkormányzati szféra folyamatosan értesüljön az őket érintő kérdésekről, valamint a szövetségek közötti törtenésekről egyaránt. A helyi önkormányzati vezetők aktivitása nélkül nem lehet erőteljes érdekvéonyesítésről beszélni. Az önkormányzatok folyamatosan romló gazdasági pozíciója és csökkenő pénzügyi autonómiája miatt viszont, egyfajta befelé fordulás figyelhető meg a polgármestereknél, ami gyengíti az érdekképviselet hatékonyságát.

A kormányval való párbeszéd során a szövetségek között előzetesen egyeztetett és tudatosan felépített következetes magatartásra van szükség.

Az önkormányzati szféra jelenlegi legyengített állapotában is erőt képvisel, melynek erőteljes kifejezésre juttatása csak az együttműködő szövetségek egységes fellépésével lehetséges.

2003. október 30-án megalakult a TÖOSZ Polgármesternői Tagozata, a nők közéleti szerepvállalásának növelése és az esélyegyenlőség fokozása céljából.

A TÖOSZ 2004. március 23-án a budapesti körcsarnokban ünnepelte a küldöttekkel és több száz polgármester részvételével a szövetség megalakulásának 15. évfordulóját.

Magyar falvak...

Ugyancsak a rendszerváltozás lázában született 1989 októberében Budapesten a **Magyar Faluszövetség (MF)**. Az alapító kistelepülések száma 136 volt és a kezdeményezők, szervezők többnyire a Hazafias Népfront Mozgalommal voltak szoros együttműködésben. A szövetség alapszabálya értelmében a faluszövetség székhelye a főváros, viszont a postacíme Tar községben van, ugyanis ennek a Nógrád megyei településnek a polgármestere, **Becze Lajos** gyakorolja az elnöki szerepet a Magyar Faluszövetség megalakulása óta. A szövetség munkáját főfoglalkozású szakmai apparátus nem segíti, tevékenységük elsődlegesen a társszövetségekkel közös rendezvényeken való megjelenésben, illetve egyes jogszabályok véleményezésében merül ki. A Magyar Faluszövetség újsággal és internetes megjelenéssel nem rendelkezik. Éves közgyűléseiről kevés információ áll rendelkezésre, mint ahogy jelenlegi tagjainak számáról sincsen pontos ismeret³.

Becze Lajos

ros együttműködésben. A szövetség alapszabálya értelmében a faluszövetség székhelye a főváros, viszont a postacíme Tar községben van, ugyanis ennek a Nógrád megyei településnek a polgármestere, **Becze Lajos** gyakorolja az elnöki szerepet a Magyar Faluszövetség megalakulása óta. A szövetség munkáját főfoglalkozású szakmai apparátus nem segíti, tevékenységük elsődlegesen a társszövetségekkel közös rendezvényeken való megjelenésben, illetve egyes jogszabályok véleményezésében merül ki. A Magyar Faluszövetség újsággal és internetes megjelenéssel nem rendelkezik. Éves közgyűléseiről kevés információ áll rendelkezésre, mint ahogy jelenlegi tagjainak számáról sincsen pontos ismeret³.

Ugyancsak a rendszerváltozás lázában született 1989 októberében Budapesten a **Magyar Faluszövetség (MF)**. Az alapító kistelepülések száma 136 volt és a kezdeményezők, szervezők többnyire a Hazafias Népfront Mozgalommal voltak szoros együttműködésben. A szövetség alapszabálya értelmében a faluszövetség székhelye a főváros, viszont a postacíme Tar községben van, ugyanis ennek a Nógrád megyei településnek a polgármestere, **Becze Lajos** gyakorolja az elnöki szerepet a Magyar Faluszövetség megalakulása óta. A szövetség munkáját főfoglalkozású szakmai apparátus nem segíti, tevékenységük elsődlegesen a társszövetségekkel közös rendezvényeken való megjelenésben, illetve egyes jogszabályok véleményezésében merül ki. A Magyar Faluszövetség újsággal és internetes megjelenéssel nem rendelkezik. Éves közgyűléseiről kevés információ áll rendelkezésre, mint ahogy jelenlegi tagjainak számáról sincsen pontos ismeret³.

Magyar önkormányzatok...

Az első önkormányzati választásokat követően alapvetően kormánypárti, pontosabban MDF támogatással jött létre 1990. november 18-án a **Magyar Önkormányzatok és Önkormányzati Képviselek Szövetsége**, melynek ideiglenes központja Lakitelek lett. A megalakulásakor, mint a névből is kiténik, nem csupán önkormányzati testületek lehettek az új szövetség tagjai, hanem polgármesterek és önkormányzati képviselők is. A huszonegy alapító tiszteletbeli elnöknek *Philippovich Tamást*, az egykori Európai Önkormányzati Szövetség nyugalmazott főtítkárát, a belügyminiszter szaktanácsadóját választotta, míg elnöknek húsz szavazattal *Bárdi Miklós* fővárosi kerületi képviselőt, az MDF budapesti irodavezetőjét választották. A szövetség, azóta nevében ugyan átalakult, de továbbra is elsődlegesen a demokrata fórumhoz kötődő, politikailag elkötelezett szervezetként működik. A **Magyar Önkormányzatok Szövetségének (MÖSZ)** székhelye Gödöllő, mivel az elnöki tisztséget immár több mint egy évtizede *dr. Gémesi György* város polgármestere tölti be. A MÖSZ emellett Budapesten is fenntart irodát. A szövetség éppen politikai arculatának köszönhetően az Orbán-kormány időszakában meglehetősen aktív szerepet játszott. Rendezvényein rendszeresen részt vettek a kormány tagjai. A szövetséghez kapcsolódó alapítvány két-évente megrendezi a Magyar

Gémesi György

Polgármesterek Világtalálkozóját, amelyen a határon túli magyar polgármesterek jelentős számban vesznek részt. A MÖSZ az előző ciklusban ingyenes havilapot jelentetett meg Magyar Polgármester címmel, mely folyóirat megjelenése 2003-ban szünetelt, majd más formátumban ismételt megjelenni. A szövetséghez tartozó önkormányzatok számáról nincsen pontos adat⁴.

Kisvárosi önkormányzatok...

Az 1990-es ős az önkormányzati szövetségek alapításának időszaka volt. November 21-én Jászberényben 32 városi polgármester megalapította a **Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetségét (KÖÖÉS)**. A KÖÖÉS elnöke az alakulás óta *dr. Magyar Levente*, Jászberény polgármestere, és ez a város egyben a szövetség székhelye is. A szövetség képviselteti magát a közös önkormányzati rendezvényeken, kormányzattal folyó tárgyalásokon, részt vesz esetenként a jogszabályok véleményezésében, viszont állandó szakmai apparátussal nem rendelkezik. A KÖÖÉS évente kétszer tart két-napos közgyűlést, melyre többnyire kormányzati előadókat hívnak meg és szakmai vitát folytatnak. A szövetség újságot nem jelentet meg, viszont 2001 óta rendelkezik internetes honlappal – www.kooesz.hu –, melyet a létrehozatal óta nem frissítettek⁵. A szövetség taglétszáma száz körül mozog (2001-ben saját közlésük szerint

Magyar Levente

96 város tartozott a szövetséghez.) A szövetség elnöke személyesen jelentős szerepet vállal az önkormányzatok nemzetközi kapcsolatainak szervezésében.

Községi önkormányzatok...

Pécsett 1990. november 24-én 113, többségében Baranya megyei – polgármester alapította meg a kistelepülések képviselőiben a **Községi Önkormányzatok Szövetségét (KÖSZ)**. A létrehozatalban jelentős szerepet vállalt *dr. Wekler Ferenc*, az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságának akkori elnöke, aki előbb a Baranyai Faluszövetséget hozta létre. A szövetség első elnöke *Kovács Sándorné*, Sásd polgármestere lett, megbízatását települése várossá nyilvánításáig töltötte be. Őt követte a 2002-es választásig *Nádor Rudolfné*, Hosszúhetény polgármester asszonya. A KÖSZ új elnökévé – a legutóbbi önkormányzati választásokat követően – *dr.*

Wekler Ferenc

Wekler Ferencet, Mecseknádasd polgármesterét választották. A szövetséghez jelenleg csaknem 500 község tartozik. A KÖSZ munkáját a kezdetektől főtítkári minőségben segíti *dr. Csefkó Ferenc* alkotmányjogász. A szövetség megyei tagozatokkal rendelkezik, és aktívan igyekszik segíteni a kistelepülések pályázati lehetőségeit, valamint képzését.

A szövetség újsággal nem rendelkezik, de rendszeresen megjelennek hírek, tudósítások az ÖN-KOR-KÉP hasábjain.

2004-től van internetes honlapja – www.kosz.hu – és megkezdtek a szövetség budapesti irodájának kialakítását.

Megyei jogú városok...

Az új önkormányzati típust alkotó nagyvárosok, miután a fővárosi kerületekkel tervezett közös szervezet létrehozását elvetették, 1990. december 19-én, Kecskeméten megalakították a **Megyei Jogú Városok Szövetségét (MJVSZ)**.

Az MJVSZ kezdetektől fogva teljes körűen magába foglalja a nagyvárosokat és létszámuk 22 az 1994-es önkormányzati törvényt módosító óta. A szövetség székhelye a mindenkori soros elnök városa. Eddig az elnöki tisztséget az első ciklusban Kecskemét (*Mérász József*), a másodikban Debrecen (*Hevesi József*), a harmadikban előbb Miskolc (*Kobold Tamás*), majd Kaposvár (*Szita Károly*) polgármestere látta el. Jelenleg *dr. Toller László*, Pécs polgármestere az MJVSZ elnöke, akinek megbíza-

Toller László

tása 2006-ig szól. Tekintettel arra, hogy a nagyvárosokban a pártpolitikai szempontok jelentős mértékben érvényesülnek az önkormányzatok összetételében, így a szövetség eddigi vezetői többnyire kormánypártiak voltak. A szövetség Budapesten is működtet irodát, melynek vezetője, *Papp Erika* is, több cikluson keresztül koordinálja a 13 bizottság szakmai munkáját, valamint a jegyzői kol-

légium tevékenységét. Az MJVSZ belső információk rendszerében színvonalasan alkalmazza az elektronika nyújtotta lehetőségeket. Az internetes honlapja – www.mjvsz.hu – lehetőséget nyújt a szövetség és az azt alkotó nagyvárosok tevékenységének megismeréséhez.

Megyei önkormányzatok...

Az országos önkormányzati érdekképviseletet közül értelemszerűen a **Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége (MÖOSZ)** alakult meg utoljára, tekintettel arra, hogy az 1990-es megyegyűlési elektori választásokra csak a települési képviselő-testületek megalakulását követően kerülhetett sor. A megyei elnökök első találkozóján 1991 februárjában a Veszprém megyei Vörösberényben kis szavazatkülönbséggel döntöttek az önálló szövetség mellett, míg a másik alternatíva a TÖOSZ megyei kamarájának megalakítása volt. Végül a MÖOSZ 1991 márciusában, Tokajban alakult meg és mind a 19 megyei önkormány-

Balogh László

zat a szövetség tagja. A szövetség székhelye Kecskemét és az elnöki tisztséget az eddigi gyakorlat szerint a mindenkori Bács-Kiskun megyei elnök tölti be. A szövetség első elnöke néhai *Kötörő Miklós* volt. A MÖOSZ jelenlegi elnöke *dr. Balogh László*, aki ezt a funkciót 1994–98 között már gyakorolta. A megyei közgyűlések párt-

listás választásának köszönhetően 1994 óta a szövetség elnöke kormánypárti politikus. A megyék szövetsége 1991 júliustól kiadja a havonta megjelenő Comitatus önkormányzati folyóiratot, egyben a lap köré tömörült szakértők végzik a szakmai műhelymunkát. A MÖOSZ szervezésében évente – előbb Harkányban, majd Pécsen – megrendezik a megyekonferenciát, mely eredetileg az „Európába megy a megye?” címet viselte. A szövetség szakmai munkáját kis létszámú titkárság látja el, élén a – négyéves kihagyás után ismételtlen *dr. Dombóvári Ottó* – titkárral. A MÖOSZ munkabizottságai mellett aktív szerepet tölt be a Főjegyzői Kollégium is. Internetes honlappal a szövetség nem, csak tagjai rendelkeznek.

Hétből öt... ÖSZT

A hét szövetségből öt, önkormányzati típus szerint szerveződött, közülük az MJVSZ és a MÖOSZ rendelkezik teljes tagsággal⁶, míg a KÖÖÉSZ esetében a kisvárosi tagok száma mintegy 40 százaléka a városi jogállású településeknek. A közösségi jogállású települések érdekeinek képviseletére szerveződött MF taglétszáma nem éri el a falvak 10 százalékát, míg az ugyancsak kistéleplési érdeket képviselő KÖSZ tagságának száma sem haladja meg a községek 25 százalékát.

Két szövetség nem önkormányzati típus szerint, hanem az általános önkormányzati érdekek mentén szerveződött, így a települési önkormányzatok több mint felét (53%) magába foglaló TÖOSZ tagjai

között szerepel a fővárosi, nyolc kerületi önkormányzat, négy megyei jogú város, több mint száz város, hat megyei önkormányzat, valamint a községek 55 százaléka. A MÖSZ tagjai között szintén van kerületi és megyei önkormányzat, valamint község és város egyaránt. (A teljes tagság ismerete nélkül nem lehet megállapítani a szövetség tényleges súlyát az egyes önkormányzati típusokon belül és összesítve sem.)

Az adatok hiányában is állítható, hogy a települési önkormányzatok egyötöde – jellemzően a kistéleplések – nem tagjai egyetlen érdekképviseleti szövetségnek sem. Ugyanakkor vannak szépszámmal olyan városok és községek, amelyek egyidejűleg két szövetségnek is a tagjai. Ennek kapcsán felmerül a kérdés, hogy mitől is tekinthető egy szövetség országosnak? Milyen arányú szervezettségre van szükség ahhoz, hogy ténylegesen országos hatásúnak legyen tekinthető egy szövetség. Erre a kérdésre a jelenlegi magyar önkormányzati szabályozás nem ad választ⁷.

Az egyesülési kísérletek közül az elmúlt években kiemelkedik az Önkormányzati Szövetségek Tanácsának (ÖSZT) 1996. május 31-ei létrehozása. Az ÖSZT 1996–99 között rövid időre kísérletet tett a hét szövetség együttműködésének koordinálására. A jogi személyiséggel rendelkező tagszervezetek megtartották önállóságukat és a közös ügyek vitelére létrehozták az ugyancsak önálló jogi személyiségű közös szervezetüket. Az ÖSZT viszonylag

hamar működésképtelenné vált, mivel minden döntés teljes konszenzust igényelt, ugyanis mindvégig feloldhatatlan kérdés maradt, hogy az egyes eltérő számú tagságot tömörítő és szakmai háttérrel, valamint anyagi bázissal rendelkező szövetségek miképpen vehetnek részt a döntéshozatalban.

Hétfől öt... MÖSZT

Az ÖSZT 1999. január 31-ei jogutód nélküli megszüntetése után, március 29-én, Debrecenben öt önkormányzati szövetség – az MJVSZ, a MÖOSZ, a KÖSZ, a KÖÖÉSZ és az MF – úgy döntött, hogy létrehozza az Önkormányzati Szövetségek Társulását. Az öt szövetség 1999 szeptemberében megalakította a Magyar Önkormányzati Szövetségek Társulását (MÖSZT), de ennek nem lett tagja a TÖOSZ és a MÖSZ, mivel a kimaradt szervezetek úgy ítélték meg, hogy alapvető elvi kérdések nem kerültek tisztázásra, melyeknek következtében nem látszott biztosítottak a hatékony érdemi együttműködés. Az új társulás, a MÖSZT lényegében hasonlóan az ÖSZT-hez nem tudta tartósan integrálni a résztvevő szervezeteket, és nem tudott egységesen megjelenni, melynek következtében a társulást alkotó tagok is és a MÖSZT is önálló életet élt. Pályázat alapján egy éven keresztül, az ÖN-KOR-KÉP című folyóiratban közölték a MÖSZT hírlevelét⁸.

Ugyanakkor mind a társulás, mind a kimaradtak fontosnak tartották, hogy legyen együttműködés az önkormányzati érdekképviseletek között. Ennek eredményeképpen 2000. március

27-én Jászberényben került sor az önkormányzati egyeztető fórum létrehozásával kapcsolatos első megbeszélésre, ahol egyértelműen tisztázódott, hogy a TÖOSZ és a MÖSZ mellett az „ötöket” megjelenítő MÖSZT együttműködéséről lehet csak szó. Megállapodás született arról is, hogy az önkormányzatok napjának szervezését a TÖOSZ, míg az „Önkormányzatok Háza” ügyét a MÖSZT koordinálja. Kialakításra kerültek a fórum elsődleges hatáskörébe tartozó kérdések. A jelenlévők megállapodása értelmében a fórumot létrehozó megállapodás aláírására április 19-én, Gödöllőn került sor. Az önkormányzati egyeztető fórum csupán néhány ülést ért meg, és gyakorlatilag 2001-től már nem működött. Ugyanakkor a társzövetségek együttműködése a nemzetközi kapcsolatok területén – köszönhetően a belügyminisztériumi anyagi támogatásnak is⁹ – viszonylag rendszeresen működött és sikerült a legalapvetőbb ügyekben szervezeten megjelenünk a nemzetközi fórumokon.

Szövetségi tisztújítások ...

A 2002. október 20-ai önkormányzati választásokat követően történt szövetségi tisztújítások után létrejött új szövetségi tisztviselők ismeretében várható volt az önkormányzati szövetségek jobb együttműködése. Ennek egyik kézzelfogható példája, hogy a 2003. évi önkormányzati költségvetés tervezetével kapcsolatban, – a TÖOSZ szakmai állásfoglalására alapozva – a hét szövetség egységes állásfoglalást fogadott el.

A MÖOSZ kezdeményezésére 2003. február 19-én, Kecskeméten a hét önkormányzati szövetség vezetőinek részvételével egyeztető megbeszélésre került sor.

Megszűnik a MÖSZT...

A tanácskozáson a következő együttműködési lehetőségek körvonalazódtak:

a) egy egységes, új önkormányzati érdekszövetség létrehozása, amelyben az egyes önkormányzati típusoknak megfelelően (község, város, területi szint) tagozatok működnek.

b) egy egyesülési folyamat, melyben az egyes önkormányzati típusoknak megfelelő szövetségek egyesülnek, pl: kisváros-megyei jogú város, község-falu, és az így létrejövő szervezetek működnek együtt egy laza „ernyőszerzet” alatt.

c) a legnagyobb önkormányzati szövetség, a TÖOSZ magába olvasztja a többi szövetséget.

d) megmarad a jelenlegi önálló szövetségi rendszer valamint egy laza együttműködési koordinációban.

A tanácskozás résztvevői megállapodtak a tárgyalások továbbfolytatásáról, a nemzetközi tevékenység új szervezeti keretei kialakításának, valamint a szakmai együttműködés feltételrendszerének szükségességéről. A tanácskozáson résztvevő „ötök” elnökei állást foglaltak a Magyar Önkormányzati Szövetségek Társulásával kapcsolatban is, és kezdeményezték a MÖSZT jogutód nélküli megszüntetését. A MÖSZT megszüntetésére végül is 2004. március 1-jén került sor.

Magyar Városok Szövetsége

A teljes körű együttműködésre tett kísérleteken túl sor került konkrét megállapodásokra is. Az MJVSZ és a KÖÖÉSZ között tavaly májusban létrejött az elvi megállapodás, melynek következtében 2003. december 16-án megtartották az új szervezet alakuló közgyűlését és 2004. január 1-jével létrehozták a **Magyar Városok Szövetségét (MVSZ)**. A rendelkezésre álló dokumentumok szerint nem szűnt meg az MJVSZ és a KÖÖÉSZ, hanem a két szervezet hozta létre saját közös szervezetét, miközben „továbbra is részesei kívánnak maradnia a makroszintű érdekegyeztető tevékenységnek.” Az új városzövetségnek, ezáltal nem a városok a tagjai, hanem az alapító két szövetség, így ezzel a megoldással gyakorlatilag nem csökkent a szövetségek száma. Az MVSZ megalakulása óta érdemi tevékenységet nem fejtett ki, az MJVSZ honlapján külön menüpontként szerepel, de „az adatok feltöltés alatt állnak”.

A KÖSZ 2003. májusi kezdeményezése a magyar kistelepülések egységes országos érdekszövetségének létrehozására ezidáig nem járt sikerrel, mivel a Magyar Faluszövetség nem kíván egyesülni a Községi Önkormányzatok Szövetségével.

A hét szövetség vezetőinek személyes találkozója a miniszterelnökkel előbb az MJVSZ 2003 január 20-án Budapesten, majd a KÖSZ szeptember 16-án Szigethalmon szervezte meg. A személyes találkozók tapasztalatai alapján megállapítható, hogy annak sikere nagy mér-

tékben függ a megfelelő előkészítéstől és a közösen megfogalmazott elvárásoktól.

A TÖOSZ és a MÖOSZ között 2004. március 23-án jött létre együttműködési megállapodás a két szövetség tevékenységének összehangolása és az érdekérvényesítő képesség erősítése céljából. A kapcsolat erősítésének eredményeképpen a TÖOSZ megyei tagozatainak tevékenységét a megyei önkormányzatok szervezőmunkával segítik.

Nem történt érdemi előrelépés az önkormányzati szövetségek közös nemzetközi irodájának létrehozatalában sem, noha 2003. február 13-án Jászberényben elvi megállapodás született a közös szervezés és megjelenés szükségességéről.

Összegzés helyett

A több mint egy évtizede kialakult érdekképviseleti struktúrán rövid időn belül nem lehet változtatni, mivel az egységesülési kísérletek tapasztalatai azt mutatják, hogy túl erősek még az egyes szövetségek önállósági törekvései. A szövetségek közötti kapcsolatépítésben meghatározó a konkrét ügyekben való tartalmi, valódi munkán alapuló együttműködés. A szövetségi vezetők érzékelhető személyes és politikai rivalizálását csak kitartó szakmai aprómunkával lehet fel- és kioldani.

Fontos, hogy az önkormányzati szféra folyamatosan értesüljön az őket érintő kérdésekről, valamint a szövetségközi történésekről egyaránt. A helyi önkormányzati vezetők aktivitása nélkül nem le-

het erőteljes érdekérvényesítésről beszélni. Az önkormányzatok folyamatosan romló gazdasági pozíciója és csökkenő pénzügyi autonómiája miatt viszont, egyfajta befelé fordulás figyelhető meg a polgármestereknél, ami gyengíti az érdekérvényesítő hatékonyságát.

A kormánnyal való párbeszéd során a szövetségek között előzetesen egyeztetett és tudatosan felépített következetes magatartásra van szükség.

Az önkormányzati szféra jelenlegi legyengített állapotában is erős képvisel, melynek erőteljes kifejezésre juttatása csak az együttműködő szövetségek egységes fellépésével lehetséges.

Sólyom Z.

Jegyzetek:

¹ Az elmúlt időszakban volt ugyan kísérlet újabb országos érdekvédelmi szövetség létrehozatalára, ugyanis 2000. március 6-án, amikor öt szövetség közös kezdeményezést írt alá a Helyi Önkormányzatok Napjáról, ugyanazonnap történt meg annak a bejelentése, hogy megalakult a Polgári Önkormányzatok és Polgármesterek Érdekvédelmi Szervezete. Ez az új érdekvédelmi szervezet azonban, csupán egy ízben jelent meg Belügyminisztériumi egyeztetésen és, azóta sem hallatja hangját, létezéséről sincsen újabb információ.

² Elsődlegesen a TÖOSZ keletkezésének történetéről lásd részletesen: Aczél Gábor – Zongor Gábor: Csak az első lépés nehéz – A TÖOSZ Könyve, Budapest, 2000.

³ Az Önkormányzati Kézikönyv mindhárom kiadásában a taglétszámra vonatkozó adat azonos: 222. Lásd: - Önkormányzati Kézikönyv 3. kiadás (szerkesztő: Fogarasi József) VIII. rész. A helyi önkormányzás és az érdekképviseleti szervek 395-419. o. hvgorac Lap- és Könyvkiadó, Budapest 2000.

⁴ A MÖSZ elnöke egy 2003-ban tartott tanácskozáson elmondta, hogy mintegy 150 tagot számlál a szövetség.

⁵ A tanulmány megírásának időpontjában – 2004. április 4-én – még a 2001-es honlap élt és látogatottságát jelzi, hogy Szikszó városának –

FŐMENÜ	FŐLDAL	HÍREK	PÁLYAZAT
	RÓLUNK	PROGRAMOK	TAGOK
Szenetes			www.szenetes.hu
Szentgotthárd			
Szentlőrinc			www.szentlorinc.hu
Szigetvár			www.szigetvar.hu
Sziskó			www.sziskó.hu
Tab			
Tapolca			www.tapolca.hu
Tata			www.tata.hu
Tálas			

Forrás: www.KOOSZ.hu

www.sziskó.hu – „sajátos” honlapja változatlanul megtekinthető.

⁶ Megjegyzendő, hogy a 2004. március 11-ei MÖOSZ elnöki ülésen Győr-Moson-Sopron megye önkormányzatának képviselője jelezte, hogy a megye nem kívánja kifizetni az éves tagdíjat, csak jelképes összeget és tagságát jogfenntartó jellegűnek tekinti.

⁷ Ismeretem szerint egyedül Litvániában szabályozták az országos önkormányzati szövetség feltételeit:

1995. március 28-án keletkezett, a Litván Köztársaság (No. I-833.) számú, a Litván Önkormányzati Szövetség működésének alapjairól szóló törvénye szerint:

- A szövetség abban az esetben jeyezhető be, amennyiben legalább az önkormányzatok fele tagja a szövetségnek. Törleendő a szövetség bejegyzése, ha a tagok száma az összes önkormányzat számának fele alá csökken és az a következő egy év alatt sem éri el ezt a kötelező küszöbértéket. (7. Cikk)

- A szövetség, mint non-profit szervezet számára tiltott mindenféle kereskedelmi tevékenység folytatása.

- Az önkormányzatok a szövetségben az önkormányzati tanácsok taglétszámával arányosan, és lakosságszám arányosan képviseltetik magukat: minden 10 képviselőt egy fő képvisel a szövetségben, ehhez járul a 100 ezer fő feletti települések kiegészítő képviselői: minden 100 ezer főt plusz egy önkormányzati képviselő képvisel a szövetségben. Ezen kívül a választások eredményeinek is tükröződnie kell a képviselők megoszlásában a szövetségben.

A fentiek alapján egy önkormányzati szövetség működik Litvániában, az ALAL (Önkormányzati Szövetség). 16 fős titkársággal, és képzési központtal rendelkezik.

⁸ Egy példa: 2000. március 6-án a BM Duna Palotában öt szövetség elnöke ünnepélyes keretek között aláírta a közös felhívást, hogy legyen minden év szeptember 30-a a helyi önkor-

mányzatok napja. Az aláírókhoz később csatlakozott a MJVSZ is. A MÖOSZ ekkor arra hivatkozva nem írta alá a közös felhívást, mert megítélésük szerint arra a MÖSZT elnöke lett volna jogosult, és nem az ún. „ötök” egyes tagszervezetei. Ez az eset is jól példázta, hogy a MÖSZT és tagszervezetei között nem sikerült egyértelművé tenni a munkamegosztást.

⁹ Az önkormányzati szövetségek tevékenységének 50 millió forintos támogatására dr. Gémesi György tett javaslatot a 2000. évi költségvetés kapcsán, melyből nem lett törvényben rögzített támogatás, viszont a Belügyminisztérium, azóta évente 12 millió forintot ad a szövetségek nemzetközi kapcsolatainak támogatására.

Új nevet kap a Lágymányosi híd?

Latinovits Zoltán emlékét őrzi a XI. kerület. A képviselő-testület tagjai kezdeményezték, hogy a jövőben a Lágymányosi híd Latinovits hídnak hívják. A kerület ezt a javaslatot először 2001-ben, a színes halálának 25. évfordulóján kezdeményezte, ugyanakkor egy utcát is szerettek volna a színésztől elnevezni. Latinovits Zoltán több szállal kötődött a kerülethez. Ott járt középiskolába, és a Műszaki Egyetemre is. A híd nevének megváltoztatására tett javaslatok között van még a Kossuth híd, a Szent István híd, a Mátyás király híd stb. A főváros vezetői a közelmúltban eldöntötték, nem támogatják, a híd újrakereselését. A kabinetnek az a véleménye, hogy a híd jelenlegi neve közismert és elfogadott, Latinovits Zoltánnak pedig más módon kell emléket állítani.